

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million (1990-2000) (Office for National Statistics 2001).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people in the UK. The Department of Health (2000) has published a strategy for older people, which sets out a vision for the future of older people's health and care. The strategy is based on the following principles:

• To ensure that older people have the opportunity to live as long and as well as possible.

• To ensure that older people have the opportunity to live in their own homes and communities.

• To ensure that older people have the opportunity to participate in the life of their communities.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a safe and secure environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a caring and supportive environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a healthy and active environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a dignified and respectful environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a safe and secure environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a caring and supportive environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a healthy and active environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a dignified and respectful environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a safe and secure environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a caring and supportive environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a healthy and active environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a dignified and respectful environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a safe and secure environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a caring and supportive environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a healthy and active environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a dignified and respectful environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a safe and secure environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a caring and supportive environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a healthy and active environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a dignified and respectful environment.

• To ensure that older people have the opportunity to live in a safe and secure environment.

BEHÇET ÇELİK • Dünyanın Uğultusu

Kanat Kitap, 2009 (2 baskı)
Can Yayınları, 2011 (1 baskı)

İletişim Yayınları 2836 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 492
ISBN-13: 978-975-05-2755-5
© 2019 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1. Baskı 2019, İstanbul

KAPAK Suat Aysu
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Celal Galip

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BEHÇET ÇELİK

Dünyanın Uğultusu

BEHÇET ÇELİK 1968'de Adana'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. İlk öyküsü 1987'de *Varlık*'ta yayımlandı. *Yazılı Günler* ve *Virgül* dergilerini hazırlayanlar arasında yer aldı. *İki Deli Derviş* (1992), *Yazalınızı* (1996), *Herkes Kadar* (2002), *Düğün Birahanesi* (2004), *Gün Ortasında Arzu* (2007), *Diken Ucu* (2010), *Kaldığımız Yer* (2015) ve *Yolun Gölgesi* (2017) adlı öykü kitaplarının yanı sıra *Dünyanın Uğultusu* (2009), *Suluk Bir An* (2012) ve *Belleğin Girdapları* (2019) adlı romanları, *Sınıfın Yenisi* (2011) adlı gençlik romanı ve *Çantasıızlar Kampı* (2016) adlı çocuk romanı ile *Ateşe Atılmış Bir Çiçek/Yazarlar, Kitaplar, Okuma Notları* (2012) isimli deneme kitabı yayımlandı. Doğup büyüdüğü Adana'yla ilgili yazılardan oluşan *Adana'ya Kar Yağmış* adlı kitabı derledi (2006). Barış Bıçakçı ve Ayhan Geçgin'le edebiyat üzerine yazışmalarından oluşan *Kurbaçalara Inanıyorum* 2016'da yayımlandı. Öykü, deneme ve çevirileri çeşitli gazete, dergi ve seçkilerde yayımlanan Çelik, 1989'da Akademi Kitabevi Öykü Başarı Ödülü'ne, *Gün Ortasında Arzu*'yla 2008'de Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Diken Ucu*'yla 2011'de Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, *Kaldığımız Yer*'le 2015'te Türkân Saylan Sanat Ödülü'ne layık görüldü.

www.behcetcelik.com

İthaf sayfasındaki Oktay Rifat'ın "Cambaz" adlı şiiri YKY'nin izniyle yayımlanmıştır.

Cambaz'a...

CAMBAZ

Sen eşikte, kedi ağaçta, bulut
Damda; gök, yarısı yeşil, yarısı
Sarı, iner denize, başlar oyun.
Hayvanlarım çıkar önce, üstü fil,
Altı kurt; değişir: balıkla geyik.
Kıсарım gündüzümü; bir yarım ay,
Bir yıldız çadırı geceye dönük.
Sallanırım son ışık trapezinde,
Bir doğu, bir batı: Korkunç
Perende.
Büyü gecem büyü, büyü gittikçe,
Gittikçe daha yoğun.

- OKTAY RİFAT

I

Çarşının içinden geçerken aklında kıyıdaki parka inmek yoktu. Biraz dolaştıktan sonra atıştırarak bir şeyler alıp eve gitmekti niyeti. Hoşuna gitmişti yürümek, ısıtmayan kış güneşi, تنها caddeler. Yıllardır yapmadığı şeydi günün bu saatlerinde avare dolanmak sağda solda – hafta içi. Demek, böyle sessiz, böyle تنها da oluyormuş buralar. Okul yıllarında bile kışın buralarda bu saatte hiç yürümemiş olabilir. Dükkânları, mağazaları, iş hanlarını geride bırakıp dar sokakların, çok yüksek olmayan apartmanların arasından denize yukarıdan bakan genişçe bir alana çıktığında seviniverdi. Bulut yumakları güneşi örtmüş, ama ötelerde, denizin üzerinde gümüşü bir kıpırtının, titrek, neşeli, neredeyse göz kırparak salınmasına engel olamamışlardı. Bu saatte –dün bu saatler öğle yemeği vaktiydi şirkette– demek böyle bir aç oluyordu güneşle denizin arasında. Şaşkın baktı bir süre kırpışan ışığa. Sadece aç, ışık, manzara değildi şaştığı; kendindeki kıpırtıyı da –o da mı gümüşiydi yoksa?– yadırgamıştı. Neredeyse büsbütün alışmışken kıpırtısızlığa.

Ne zaman başladı, bilmiyor. Bir sabah uyandığında kı-

pırtısız bulmadı kendini – böcekleri sevmez zaten. Ufaktan başlamıştı da, “Neler oluyor böyle bana?” derken mi fark etti kıpırtısızlığı, fark etmeyip kurdu mu yoksa; emin olamıyor. Bir şeyler çekilmişti içinden. Yavaştan mı olmuştu –sevip sevmediğini bilmediği bir kazağın sökülüvermesi, toparlamaya çalıştıkça çoğalması elindeki ipin; artık daha fazla sökülmez dedikçe ipin uzaması, kazağın eksilmesi–; birdenbire mi yoksa –alışveriş torbasındaki yırtıktan yere düşen domatesin ansızın yerle teması; ıslak, yapışkan, sesli–, düşünse de anımsayamıyor. Elinde kalmıştı, yere yapışmıştı. Yoktu artık. Ya da vardı, ama eksik, yaralı. Her durumda işe yaramaz.

Eskiden de olmuş muydu? Olmuştu galiba, ama öncekiler böyle sebepsiz değildi. Lise sona geçtiklerinde, okulun ilk günü, hoşlandığı ama açılmadığı kızın başka şehre taşındığını öğrendiğinde ya da askerliğin ilk zamanlarında... Hep var olacağını düşündüğü birilerinin yoklara karıştığı –kimin yazdığını, ne zaman, nerede okuduğunu anımsamadığı bir dize: “kesilmiş bir kol gibi omuz başında”–, büyücek bir boşlukta duymuştu kendini. Bu farklıydı ama: Öncekilerde eksikliğini duyduğu, kimi zaman kendini onlara çok yakın hissetmiş de olsa, dışarıdaki biri, bir yer ya da topluluktaki. Bu kez çok içeriden bir yerden bir şeyler kopup düşmüş gibiydi – ne olduğunu, ne zaman, nerede düşürdüğünü bilmediği. Tek bildiği eksildiği. Belki de bu yüzden ne hoşlandığı kızın yokluğundaki gibi hareketsizleşip uyuşturdu, ne de askerdeki gibi sürekli bir öfkeyle geçirdi günlerini. Yapıp durduklarını yapmayı sürdürdü. Eksilen –her ne ise hayatında– ekilirken, başka şeyleri de çekip almıştı. Çok da kötü değildi hani: Telaşsızca yapmaya başlamıştı öteden beri yapıp durduklarını. “Aman, saat altıya kadar bitirmeliyim, kalmamalıyım mesaiye,” demeden hazırlar olmuştu dosyaları, hesapları. Eve iki saat geç gitse ne? “Şu toplantı bitse artık,” de-

meden dinlemişti iş arkadaşlarının, müdürlerin uzayan konuşmalarını. Masasına bir an önce dönse ne? Pazar sabahtan başlayan sıkıntı büyümeyi olmuştur eskisi gibi – pazar gecesi bile. Ha pazar, ha pazartesi.

Kimselere anlatmadığı için bir ad bulması gerekmedi önceleri. Anlatmadı, ama sezenler oldu bunu – nasıl da sezer başkası! Özlem sezdi örneğin. Sezmemesi için çok çabalamıştı oysa. Elleri cebinde, yüzü ayazdan kızarmış, buz mavisi denizin gümüşü salınımını seyrederken, hissettiklerini – belki de hissetmez olduklarını– Özlem’e sezdirmemeye çabaladığı gece geldi aklına. Saatlerce hiçbir şey yapmadan televizyona, evin duvarlarına, hatta penceredeki karanlığa bakabileceği bir geceydi. Ne mümkündü böyle durup kalmak! En çok o gece zor gelmişti bir şeyleri sezdirmemek. Tuhaftı doğrusu: Hiç olmadığı kadar isteksiz seşmişti; hiç ummadığı kadar uzamıştı seşmeleri. Bir bedeni olduğunun farkına vardığı gecelerden biriydi – kıpırtısızlaştıkça bunun farkına bir daha hiç varmayacağını sanmaya başlamıştı oysa. Uykuya dalmadan önce, Özlem’in terli bedenine sarılmıştı. O kadar sokulunca sarılmamak olmazdı; “Neden sarılmıyorsun?” diye başlayan sorular, “Neyin var senin?”e varabilirdi. Oysa bir an önce uyumak istiyordu. Özlem’in nefesinin yavaş yavaş düzelişini –her seferinde sanki daha az yükselip inen-göğüslerinin üzerindeki –dokunup dokunmadığını ikisinin de bilemeyeceği– elleriyle takip ederken, “Belki de,” demişti, kendi kendine, “böyle yaşamalı, ruh dediğimiz şey iyi değil, ruh zihni çağırıyor, ruhsuz olmalı böyle.” Evet, o gece böyle adlandırmıştı: “Ruhsuz.” Peşî sıra sökün etmişti kelimeler: Cansız, tatsız, keyifsiz, nahoş... Her biri bir eksikliği duyuran bu kelimeleri sayarken, sabahında hiçbir rüya kıpırtısını anımsamayacağı derin, karanlık bir uykuya dalmıştı.

Elleri kamaştı o geceyi anımsayınca. Sanki özledi Özlem’in tenini, çıplaklığını. Hayra mı yormalıydı bunu, şer-

re mi? İnsanın içinde bir şeyler ne kadar da eksilse, kurallar, kaideler baki kalıyor. Tutup bu akşam çat kapı gidemez Özlem'e. Bir şeyleri konuşmadan, anlatmadan, anlatmaya çabalamadan sarılamaz; terleyemezler birlikte. Bir şeyleri konuşmaksa imkânsız – hele bugün.

O geceden birkaç hafta sonra –daha mı çoktu yoksa bilemedi– Özlem'le ayrılmışlardı. Eksilmeye başlayanlardan biri de takvimdi galiba – yaprakların düşmesi değil, günlerin izsiz, kerterizsiz geçmeye başlaması. Kaç gün önce ne olduğunu iyi kötü bilirdi önceleri; tam olarak çıkartamasa bile, bir ipucu bulur, zihnini zorlar anımsardı – “salıdan sonraydı, salı günü sinemaya gitmiştik, cuma Ali'lerdeydik, perşembeydi galiba.” Şimdi takvimler karman çorman. Ne ayrılmalarından sonra kaç hafta, kaç ay geçtiğinin çetelesi var zihninde, ne o geceden kaç zaman sonra ayrıldıklarının. Son sevişmeleri olmamıştı o geceki –tek kerteriz buydu– ama bunu anımsamak başka şeyleri anımsamasına yetmiyordu. Üstelik son sevişmelerinden hiçbir şey kalmamış aklında. Her şey yolunda gibiydi, yoluna girmiş gibiydi. Önceleri anlamadıkları şeyler sorun olmamaya başlamıştı aralarında. Ruhsuzluğun bir başka yan ürünü sanmıştı bunu. Akşamları, hafta sonları Özlem ne istemişse onu yapmışlardı – gündüzleri neler yapması gerektiği belliydi; kim, ne zaman, nerede belirliyorsa. Sinemaya gidelim. Olur. Makarna yiyeelim. İyi fikir. Bülent'lere uğrayalım. Tamam. Çekemem film milm, makarnadan bıktım, onların ev kalabalıktır şimdi... dememişti hiç. Ha evde oturmuşlar, ha sinemaya gitmişler, değişen bir şey yoktu. Yine de Özlem sezmişti işte bir şeyler.

Belki de bunlardı sezdiği, yapmadıklarını yapar olması. Tabii ya, her şey buz gibi ortadaydı, ama içindeki eksikliği kurcalayıp durmaktan ne ortalığın farkındaydı, ne Özlem'in. Bozarsın be adam, o kadar kurcalarsan, parmağının anca girdiği delik, bakmışsın kocaman bir yırtık olmuş.

“Ara verelim,” demişti Özlem kibarca, bir pazar öğle sonu, geç yapılmış kahvaltının ardından kahve içerlerken. Galiba bir şeyler sormasını beklemişti, en azından itiraz etmesini, “Olmaz,” demesini... “Bakalım bir, sen öyle diyorsan...” mı demişti hepi topu? Özlem’in diş fırçasını, tarağını alıp gittiğini birkaç gün sonra, ortalığı toparlarken fark etmişti. “Ara” uzadıkça uzamıştı. Özlem arayıp “Görüşelim,” dese, kalkar giderdi; demedi. Konuşmadılar o pazar gününden sonra. Bir zaman sonra aramak aklına geldiğinde, istediğinde hatta, eli varmadı. Ne diyecekti? En önce günlerdir neden arayıp sormadığını açıklaması gerekecekti. Bakışlarından, susuşundan Özlem’in bunu beklediğini sezecekti. Bir açıklaması yoktu. Gözünde büyüdükçe büyüdü. Takvimler de aradan geçen sürede iyiden iyiye karışmıştı galiba.

İyi olmuştu belki de ayrılmaları. Ayrılmamış olsalar, bu akşam buluştuklarında saçma sapan şeylerden konuşmaları gerekebilirdi. Hemen bir özgeçmiş hazırlamasını söyleyecekti Özlem. İşten çıkartıldığı için canının sıkıldığını düşünüp Ahmet’i teselli etmeye çalışacaktı. Deniz kenarına inerken kendine itiraf ettiklerini Özlem’e anlatamayacaktı, anlatamazdı. Yıllar sonra hafta içi bir gün, öğle sonrasını sokaklarda boş boş dolaşarak geçirmenin hoşuna gittiğini, işsiz kaldığı için neredeyse sevindiğini, onunla birlikte işten çıkartılan arkadaşlarının genel müdürle görüşmeye gidip bir süre yarım maaşla çalışmayı önereceklerini öğrendiğinde, onlarla gitmek istemediğini, içinden müdür kabul etmese diye geçirdiğini... Ayrılmamış olsalardı, birkaç güne kalmadan, Özlem büyük bir olasılıkla işten çıkartılmasının son günlerdeki halleriyle ilgisi olduğunu söylemeye başlayacaktı belki de. Bütün ruhsuzluğuna karşın bu sözler onu sinirlendirecekti, sinirlendiğini belli etmemeye çabaladıkça daha da artacaktı öfkesi; birlikte olduklarında bu konunun yeniden

açılmaması için konuşacak başka konular arayıp duracaktı. Özlem'in onda kaldığı gecelerin sabahında Özlem işe giderken suçluluk duyacak, suçluluk duyduğu için bütün gün çıkmayacaktı yataktan.

Kaptırmıştı gene. Ama bu son nokta mühimdi. Neler yapacak, neler yapmayacaktı bundan sonra? Bunları hemen belirlemesi gerekmiyordu, ama şu şarttı: gün boyu uyumayacaktı. İşsizlik neyse de, bütün günü evde uyuklayarak geçiren bir adam olmayacaktı. Tazminatlarının ödeneceği söylenmişti. Kabaca hesaplamıştı alacağı parayı; bir süre idare ederdi. Her durumda bir hafta on gün iş miş aramayacaktı. Kafa dinleyecekti. Ya uzarsa işsizlik? Tazminatlar, bankadaki üç beş kuruş parası bitince ne yapacaktı? Birkaç ay önce arabasını satın parasını faize yatırmıştı, böylece bir zaman sonra hem arabasını yenileyebilecek, hem de para artırmış olacaktı. Nereden nereye... Neyin hesabını yaparken ne gelmişti başına. Tasarruf etmeliydi bundan sonra. Eskisi gibi yaşamazsa –birilerine hep önerdiği gibi, küçülürse– tahmininden daha uzun süre yetebilirdi parası.

Bunlar bile şimdinin meselesi değil, deyip, kafasına üşüşenleri sanki bu hareketle kovacakmış gibi kafasını salladı. Denize baktı yeniden. Gümüşü kıpırtı azalmıştı, güneşin bulutların ardından denize varacak ışığı kalmamış gibiydi. Böyle soğuk bir günde daha bir dalgalı olmasını beklerdi denizin; tersine, çarşaf gibiydi, az buruşuk. Soğuk rüzgârdan değildi, havanın kendisiydi soğuk olan. Yanakları, elleri buz kesmişti, ellerini ovuşturup kabanının yakasını kaldırdı. Aylardır hissetmediği kadar kıpır kıpırdı içi. Şaşırtıcıydı doğrusu; insan işten atılınca katılıp kalmaz mıydı? Aksine çözülmeye başlamıştı sanki, parmaklarını –sahiden de buzdan bir kalıptan çıkmış gibilerdi– açıp kapadı. Alışmamış gibiydi havayı, soğuğu avuçlarında duymaya. Abarttığını düşündü; eh, birazını kuruyor bile olsa, yalan değildi hepten.

Bir şeyler farklıydı. Ya işsizlikten ya gündüz vakti deniz kenarında üşümekten... Yürümeye başladı, kimseler yok gibiydi kıyıda. Acıkmıştı. Bunu fark edince saate baktı. Eski sevgilerinden biri bu huyuna çok sinir olur, “İnsanlar saatle acıkmazlar, acıktıklarını saate bakarak anlamazlar,” derdi.

Saatin dördü geçtiğini görünce, şirketteki arkadaşları genel müdürle görüşmüşlerdir diye düşündü. İşe dönmüş olsalar ararlardı. Olumsuz yanıt alınca aramaya gerek duymamış olmalılardı, onların da kafasında bin bir mesele. Şimdi iş başvurusu için fellik fellik aranmaya başlamışlardır, sağa sola telefon, yakılan sigaralar, müdüre, kadere, memleketi bu hale sokanlara, dünya ekonomisine küfürler... Ağrısız başım, diye düşünürken memleketteki anne babası geldi aklına. İşsiz kaldığını duyunca üzüleceklerdi. Onlara bir süre söylememeye karar verdi. Oysa bu arada onların yanına gitmek de güzel olurdu hani. Gitmemeliydi. Epeydir burada tatil yapmamıştı, hep bir yerlere gitmişti izinlerinde. Evet, evet, tatil saymalıydı ilk bir hafta, on günü. Şehirde tatil, kış tatili... Bu bile şimdinin meselesi değildi. Bunların hepsini düşünecek çok zamanı olacaktı. Peki, o zaman şimdinin meselesi neydi? Karın doyurmak. Yukarı taraftaki çay bahçesinde tost yiyip açlığını bastırabilirdi – ucuz, tembel işi, aylakça.

Üç beş masa doluydu çay bahçesinde. Özlem’le buraya son geldiklerinde –ağustostu galiba– boş masa bulamamışlardı. Arasa mıydı, işten çıkartıldığını söylese miydi? Arayacaksa bugün aramalıydı. Bütün kızgınlıkların alaşağı olacağı bir genel af haliydi işsiz kalmak. Anında vazgeçti. Küçük hesap olduğundan değil, Özlem’in bu gece değilse, yarın öbür gün yapılacaklar listesini eline tutuşturacağını adı gibi bildiğinden. Onu aramak da, arayıp aramamaya karar vermek de, ne zaman arayacağını düşünmek de şimdinin meselesi değildi zaten.